

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА (7 клас НУШ)
Чернеченської гімназії**

Балтської міської ради Одеської області

на 2024/2025 навчальний рік

Погоджено

на засіданні педагогічної ради

04.09 2024 року

Голова педагогічної ради

директор

Раїса БЕЖЕНАР

Розділ 1. Вступ

Сучасна освіта – це важливий чинник становлення й розвитку особистості, невід’ємна частина соціокультурного середовища, в якому живе людина. Для того щоб стати повноцінним членом суспільства, їй необхідно, з одного боку, засвоїти його цінності, а з іншого - активно створювати для себе потрібні умови для входження в суспільство відповідно до своїх індивідуальних особливостей, світоглядних цінностей та особистої спрямованості. Життя вимагає інтелектуально розвиненої особистості і разом із цим толерантної, відкритої до демократичного спілкування й розвитку в національному та міжнародному вимірі. Провідна роль у формуванні такої особистості належить освіті. Освіта - це моральний вигляд людини, який складається під впливом моральних і духовних цінностей, що є здобутком її культурного кола, а також процес виховання, самовиховання, шліфування, тобто процес формування вигляду людини. Основними рисами сучасної людини є освіченість, вихованість. Освіченість розуміють не тільки як сукупність необхідних для життя й успішної діяльності знань і вмінь, але і як внутрішнє спонукання до їх застосування на основ вироблених особистістю моральних установок, індивідуально значущих цінностей, особистісних смислів, як загальна функціональна грамотність і компетентність у певних сферах. Вихованість - це відповідність поведінки людини моральним нормам конкретного соціуму та загальнолюдським моральним принципам.

Концепція Нової української школи передбачає оновлення змісту освіти й спрямована на новий освітній результат: формування компетентностей, вміння здобувати і застосовувати знання у нових навчальних та життєвих ситуаціях, реалізацію принципів, зорієнтованих на розкриття особистісних можливостей та інтересів учнів з метою формування успішної, цілеспрямованої, самостійної, мобільної особистості. Усе це передбачає впровадження в освітній процес нових підходів до навчання, спрямованих на формування м’яких навичок (softskills), інтелектуально розвиненої, ініціативної особистості учня, здатної нестандартно та творчо мислити, розв’язуючи завдання у будь-яких життєвих ситуаціях. Упровадження таких інноваційних освітніх технологій, як проєктна технологія, технологія розвитку критичного мислення, які, у першу чергу, забезпечують активізацію пізнавальної самостійної діяльності учня, реалізацію навчання через дослідження, уможливають ефективну реалізацію компетентнісного підходу в освітньому процесі. Окреслені технології можливо активно використовувати в умовах дистанційної та змішаної форм навчання через використання широкого кола цифрових інструментів та за рахунок можливостей вебплатформи «Всеукраїнська школа онлайн».

Державний стандарт базової загальної середньої освіти є фундаментальним документом для організації освітнього процесу в сучасній школі. Він визначає компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі, обсяг навчального навантаження учнів та вимоги до обов’язкових результатів навчання школярів. Також згідно з ним навчання учнів у середній школі ділиться на 2 етапи - адаптаційний цикл та цикл базового предметного навчання. Освітня діяльність у 5-6 класах має спрямовуватись на сформованість базових особистісних якостей дитини, таких як: міжособистісна злагода, міжособистісне партнерство, самостійність, чуйність, шанобливість, допитливість, спостережливість, креативність, розсудливість. Продовження реформи НУШ у 7 класах передбачає її перехід від адаптаційного до базового циклу навчання. Ключовою його основою є реалізація компетентностей як в окремій освітній галузі, так і загальних, що передбачені Державним стандартом базової загальної середньої освіти. Із 2024/2025 навчального року 7 клас гімназії розпочинає цикл базового навчання й працюватиме за новою Типовою освітньою програмою. Якщо протягом першого циклу (5–6 класи) особлива увага надавалася вивченню української мови та самовизначенню учня як особистості й

громадянина, пробудженню цікавості дитини до напрямків, передбачених шкільною програмою, то з сьомого класу починається робота над формуванням відповідальних членів суспільства, здатних самостійно визначати свій подальший життєвий шлях. Цикл базового предметного навчання для учнів 7-9 класів в Новій українській школі має певні особливості: цей цикл охоплює учнів 7-9 класів; дозволяє враховувати індивідуальні особливості розвитку та потреби учнів; забезпечує просування індивідуальними освітніми траєкторіями; містить ключові компетентності, наскрізні вміння та галузеві результати навчання; орієнтує на формування вільного володіння державною мовою, математичної компетентності, інноваційності, екологічної компетентності.

Організація освітньої діяльності в 5-7 класах у 2024/2025 навчальному році здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р - <https://cutt.ly/OyA9z5p>), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів є освітня програма закладу загальної середньої освіти.

ОСВІТНІ ГАЛУЗІ

У Державному стандарті немає поділу на предмети, натомість є освітні галузі – це означає, що розробники освітніх та навчальних програм зможуть як втілювати певну навчальну галузь через окремий предмет, так і комбінувати їх для інтеграції. Документ містить опис компетентнісного потенціалу та вимоги до обов'язкового навчання учнів у 9-ти галузях освіти:

1. мовно-літературній,
2. математичній,
3. природничій,
4. технологічній,
5. інформатичній,
6. соціальній і здоров'язберезувальній,
7. громадянській та історичній,
8. мистецькій,
9. фізичній культурі.

Для кожної галузі Державний стандарт описує мету і групи загальних результатів, які уточнюються через обов'язкові результати для кожного з циклів. Саме тому кожна освітня галузь має потенціал для розвитку кожної компетентності.

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У документі чітко окреслено ключові компетентності, якими мають оволодіти школярі після закінчення кожного з двох циклів – адаптаційного (5-6 класи) і базового предметного навчання (7-9 класи), та наскрізні вміння.

Перелік основних компетентностей виглядає так:

- вільне володіння державною мовою,
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами,
- математична компетентність,
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій,
- інноваційність,
- екологічна компетентність,
- інформаційно-комунікаційна компетентність,
- навчання впродовж життя,
- громадянські та соціальні компетентності,
- культурна компетентність,
- підприємливість і фінансова грамотність.

Кожна з компетентностей важлива, бо сприяє успішному життю в суспільстві.

НАСКРІЗНІ ВМІННЯ

Наскрізні вміння формуються на всіх інтегрованих курсах або предметах. Вони є спільними для всіх компетентностей.

Перелік наскрізних умінь:

- читати з розумінням,
- висловлювати власну думку усно і письмово,
- критично та системно мислити,
- діяти творчо,
- виявляти ініціативність,
- здатність логічно обґрунтувати позицію,
- конструктивно керувати емоціями,
- оцінювати ризики,
- приймати рішення,
- розв'язувати проблеми.

Реалізація призначення закладу здійснюється через забезпечення в освітній діяльності таких принципів: гуманізм як норма поваги до особистості та основа побудови партнерського спілкування з дитиною; інтеграційні засади побудови та організації освітнього процесу; визнання самоцінності кожного вікового періоду та орієнтація на вікові особливості; створення сприятливих умов для формування і розвитку у дитини пізнавальних, психічних процесів, належної спрямованості на активність у соціумі, конструктивних мотивів поведінки, самосвідомості, позитивної самооцінки, самоповаги та шанобливого ставлення до тих, хто її оточує; урахування індивідуальних інтересів, здібностей, темпу розвитку дитини.

Завдання освітніх ліній у 5-7 класах реалізуються на основі тематичного планування за принципом методичного конструктора та інтегрованого підходу до змісту та організації

освітньої діяльності. Побудова освітнього процесу на засадах інтегрованого підходу забезпечує єдність та взаємопов'язаність усіх освітніх ліній у кожній темі, що реалізується як цілісна змістова та діяльнісна одиниця освітнього процесу. Основними формами організованої освітньої діяльності п'ятикласників є щоденні інтегровані заняття, підгрупові предметні заняття, індивідуально-групові заняття різної пізнавальної та продуктивної спрямованості. Цілісне бачення та структура тематичних циклів, за якими будується освітній процес, відображаються у плануванні за принципом методичного конструктора.

Зберігаючи наступність із початковою школою в гімназії забезпечується подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формується здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховується ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я. Зміст програми дає можливість формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

1) Вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) Здатність спілкуватися українською та англійською мовами, що передбачає активне використання української мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) Математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини;

4) Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) Інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) Екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) Інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) Навчання упродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб.

визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) Культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) Підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

РОЗДІЛ 2. Цілі та завдання освітньої діяльності закладу

Мета діяльності закладу: забезпечення єдиної лінії розвитку особистості школяра; формування духовної культури та цілісних світоглядних уявлень у дитини. Чернеченська гімназія – заклад з українською мовою навчання. Пріоритетними завданнями закладу освіти є:

- Створення умов для здобуття якісної освіти в умовах освітнього процесу;
- Формування у дітей основ культури споживання та екологічної свідомості через впровадження ідей освіти для сталого розвитку;
- Втілення інклюзивних цінностей через збагачення інклюзивними підходами освітньої практики;
- Сприяння формуванню у школярів лідерських якостей особистості;
- Формування світогляд у школярів засобами художнього слова;
- Оптимізація взаємодії з батьками;
- Модернізація матеріально-технічної бази та програмно-методичного забезпечення закладу.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (5-7 класи) згідно з типовим планом наведено в Таблиці 1.

Таблиця 1

	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне	Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне
Мовно-літературна	На тиждень	11	10	13	11	10	13
	На рік	385	350	455	385	350	455

Математична	На тиждень	5	4	6	5	4	6
	На рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	На тиждень	2	1,5	3	4	2	5
	На рік	70	52,5	105	140	70	175
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	На рік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2	2	1,5	3
	На рік	35	35	70	70	52,5	105
Технологічна	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	На тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2
	На рік	52,5	35	70	52,5	35	70
Мистецька	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура	На тиждень	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105
Усього	На тиждень	29			32		
	На рік	1015			1120		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх алузей, вибіркових освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2			2		
	На рік	70			70		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31			34		
	На рік	1085			1190		
Гранично допустиме навантаження учнів	На тиждень	28			31		
	На рік	980			1085		

Таблиця 1 (продовження)

	Навчальне навантаження	7 клас			8 клас		
		Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне	Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне
Мовно-літературна	На тиждень	10	9	12	10	8	12
	На рік	350	315	420	350	280	420

Математична	На тиждень	5	4	6	5	4	7
	На рік	175	140	210	175	140	245
Природнича	На тиждень	7,5	7	9	8,5	8	10
	На рік	262,5	245	315	297,5	280	350
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	На рік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	2	1,5	3	3	2	3
	На рік	70	52,5	105	105	70	105
Технологічна	На тиждень	1	1	2	1	1	2
	На рік	35	35	70	35	35	70
Інформатична	На тиждень	2	1	2	2	1,5	3
	На рік	70	35	70	70	52,5	105
Мистецька	На тиждень	2	1	3	1	1	2
	На рік	70	35	105	35	35	70
Фізична культура	На тиждень	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105
Усього	На тиждень	34			35		
	На рік	1190			1125		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх алузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	1			1		
	На рік	35			35		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	35			36		
	На рік	1225			1260		
Гранично допустиме навантаження учнів	На тиждень	32			33		
	На рік	1120			1155		

РОЗДІЛ 3. Навчальний план

Робочий навчальний план для 5-7 класів розроблено за Типовою освітньою програмою для 5-7 класів, затвердженою наказом МОН на основі типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН № 235 від 19.02.2021р., додаток 3.

Навчальний план для 5-7 класів Чернеченської гімназії Балтської міської ради на 2024 – 2025 навчальний рік

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень		
		5	6	7
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3
	Українська література	2	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5
Математична	Математика	5	5	-
	Алгебра	-	-	3
	Геометрія	-	-	2
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	-
	Біологія	-	-	2,5
	Географія	-	2	2
	Фізика	-	-	2
	Хімія	-	-	1
Соціальна і здоров'язберезувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1,5
	Етика	0,5	0,5	-
	Підприємництво і фінансова грамотність	-	-	-
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство»	1	2	-
	Історія України. Всесвітня історія	-	-	-
	Історія України	-	-	1
	Всесвітня історія	-	-	1
	Громадянська освіта	-	-	-
	Правознавство	-	-	-
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	2
Технологічна	Технології	2	2	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		26+3	29+3	31+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять: Етика Українська мова				
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		26+3	29+3	30+3

Загальний обсяг навчального навантаження для 5-7 класів

Таблиця 2

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5 клас	Кількість годин б клас	Кількість годин 7 клас
Мовно-літературна	На тиждень	11	11	10
	На рік	385	385	350
Математична	На тиждень	5	5	5
	На рік	175	175	175
Природнича	На тиждень	2	4	7,5
	На рік	70	140	262,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1,5	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5	52,5
Громадянська та історична	На тиждень	1	2	2
	На рік	35	70	70
Технологічна	На тиждень	2	2	1
	На рік	70	70	35
Інформатична	На тиждень	1,5	1,5	2
	На рік	52,5	52,5	70
Мистецька	На тиждень	2	2	2
	На рік	70	70	70
Фізична культура	На тиждень	3	3	3
	На рік	105	105	105
Усього (без фізичної культури + фізична культура)	На тиждень	26 + 3	29 + 3	31 + 3
	На рік	1015	1120	1190
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2	2	1
	На рік	70	70	35
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34	35
	На рік	1085	1190	1225
Гранично допустиме навантаження учнів	На тиждень	28	31	32
	На рік	980	1085	1120

Розділ 4. Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес організовується у Чернеченській гімназії у безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб. На час впровадження воєнного стану в Україні в закладі освіти форма освіти – очна.

Освітня програма закладу освіти передбачає досягнення у здобувачів освіти сукупності компетентностей, що є базою для подальшого особистісного розвитку в умовах шкільного навчання. Особливий акцент здійснюється на здатність дітей встановлювати асоціативні зв'язки, взаємозв'язки між об'єктами і явищами навколишнього світу, робити висновки та висловлювати судження. Ці характеристики засвідчують сформованість цілісних світоглядних уявлень і є результатом упровадження засад інтеграції в освітньому процесі.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мовно-літературна
- Соціальна і здоров'язбережувальна
- Громадянська та історична
- Мистецька
- Інформатична
- Математична
- Природнича
- Технологічна
- Фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Навчальні програми розроблені на основі модельних навчальних програм та затверджуються педагогічною радою закладу освіти. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь реалізовується через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (5-9 класи) та етику (5-6 класи). Громадянська та історична - через інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство» (5-6 класи). Мистецька – через інтегрований курс «Мистецтво» (5-9 класи).

Етика як шкільний предмет сприяє усвідомленню школярами важливих аспектів людських взаємовідносин у родині, найближчому оточенні, колективі, спільноті, у різних ситуаціях реального життя, дає можливість зрозуміти суть і природу духовних цінностей, їх роль у здійсненні кожною людиною морального вибору, розв'язання життєвих проблем. Діти постійно зіштовхуються із складними етичними питаннями, на які немає простих відповідей. Знайомство учнів на уроках етики з різними поглядами на життя, різними життєвими позиціями створює для них можливість формування власної філософії життя,

життєвої позиції для самореалізації сьогодні та планування майбутнього. Метою вивчення даного предмету є: розвиток добросесної, відповідальної та виваженої поведінки, що відповідає моральним цінностям і орієнтирам особистості, формування навичок гармонійної, соціальної і міжособистісної взаємодії, ставлення до інших та спілкування, морального ставлення до інших. Отже, дітям потрібно допомогти приймати обґрунтовані рішення для налагодження стосунків з іншими, аргументувати власний ціннісний вибір щодо взаємодії з оточенням і вчинків у різних життєвих ситуаціях; аналізувати й оцінювати себе, власну поведінку і поведінку та вчинки інших людей, визначаючи альтернативи, прогнозуючи наслідки на основі критеріїв моралі, безпеки; контролювати та регулювати свої почуття та емоції.

Формування мовно-літературної компетентності – це важливий процес, який допомагає розвивати навички в галузі мови та літератури. Мовна компетентність включає вміння використовувати мову для спілкування, письма, читання та аудіювання; знання граматики, лексики та стилістики мови; розвиток словникового запасу та вміння виражати свої думки.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Формою організації освітнього процесу є класно-урочна форма навчання як провідна в сучасній системі освіти. Її структурною одиницею виступає урок.

Різновидів уроків існує величезна безліч. Вони можуть бути поділені в залежності від цільового призначення, змісту, способам проведення, структурній будові. Уроки можуть носити узагальнюючий характер, а можуть бути націлені на засвоєння конкретного знання в певній галузі або розвиток нового вміння, навички діяльності.

Основні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (урок-суд, урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Враховуючи проблеми сьогодення, важливою формою організації освітнього процесу є дистанційне та змішане навчання. Особливості дистанційного навчання: реалізується як окрема форма здобуття освіти чи як застосування технологій дистанційного навчання заочної чи екстернатної форми здобуття освіти; може бути синхронним та асинхронним. Особливості змішаного навчання: опрацювання матеріалу відбувається в закладі освіти або дистанційно у різних комбінаціях; педагоги організують обговорення та обмін думками між учнями; є особиста комунікація між здобувачами освіти у класі та педагогом. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та

практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсіїв першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструментисистемивнутрішньогозабезпеченняякостіосвіти. Система внутрішньогозабезпеченняякостіскладається з наступнихкомпонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Педагоги гімназії на основі модельних програм розробляють навчальні програми, які затверджуються педагогічною радою закладу освіти.

**Перелік навчальних програм на основі модельних, затверджених наказом
Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу МОН від
10 серпня 2021 № 898) для 5-6 класів НУШ**

1. Навчальна програма з української літератури «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.).
2. Навчальна програма з української мови «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.).
3. Навчальна програма з зарубіжної літератури «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авторський колектив Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекарська Л.В. та інші).
4. Навчальна програма з англійської мови «Іноземна мова. 5-9 класи» для 5-6 класів закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Трифан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В.).
5. Навчальна програма з фізичної культури «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Педан О.С., Коломоєць Г.А., Боляк А.А., Ребрина А.А. та інші).
6. Навчальна програма з географії «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Запотоцький С.П., Карцюк Г.І., Гладковський Р.В. та інші), (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795 у редакції наказу МОН України від 11.04.2022 № 324).
7. Навчальна програма з інформатики «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Морзе Н.В., Барна О.В.).
8. Навчальна програма з інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.).
9. Навчальна програма з математики «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П.).
10. Навчальна програма з інтегрованого курсу «Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автор Коршевнік Т.В.).
11. Навчальна програма з інтегрованого курсу «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори Масол Л.М., Просіна О.В.).
12. Навчальна програма з технологій «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Г.С., Приходько Ю.М.).
13. Навчальна програма з етики «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ашортія Є.Д., Бакка Т.В., Желіба О.В., Козіна Л.Є., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.).
14. Навчальна програма з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори Василенко С.В., Коваль Я.Ю., Колотій Л.П.)

Перелік навчальних програм на основі модельних для 7 класу НУШ

Мовно-літературна освітня галузь

1. Навчальна програма з української літератури «Українська література 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом МОН України від 24.07.2023 № 883. Автори Яценко Г.О., Пахаренко В.І., Слижук О.А., Тригуб І.А.
2. Навчальна програма з української мови «Українська мова 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом МОН України від 24.07.2023 №

освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.04.2022 № 324)

Соціальна і здоров'я збережувальна освітня галузь

12. Модельна навчальна програма "Здоров'я, безпека та добробут 7- 9 класи (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом МОН України від 24.07.2023 номер 883. Автори Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Андрук Н.В., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.

Громадянська та історична освітня галузь

13. Модельна навчальна програма "Історія України 7- 9 класи".Наказ МОН України від 16 серпня 2023 року номер 1001. Автори Бурлака О.В., Желіба О.В., Павловська - Кравчук В.А., Худобець О.А., Черкас Б.В., Щупак І. Я.
14. Модельна програма " Всесвітня історія 7-9 класи" Наказ МОН України від 16 серпня 2023р.номер 1001.Автори Щупак І.Я., Посунько А.С., Бакка Т.В., Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В і т.д

Інформатична освітня галузь

15. Навчальна програма з інформатики «Інформатика 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом МОН України від 06.09.2023 № 1090.

Автори Морзе Н.В., Барна О.В.

Технологічна освітня галузь

16. Навчальна програма з технологій «Технології 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом МОН України від 16.08.2023 № 1001. Автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Г.С., Приходько Ю.М.

Мистецька освітня галузь

17. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кондратова Л. Г.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)

Фізична культура

18. Навчальна програма. Фізична культура 7 клас НУШ (пілотний) та 7 клас 2024-2025н.р. (автори Модельної програми: Баженков Є.В., Коломоєць Г.А., Боляк А.А., Дудчак М.В., Дніпров О.С., Бідний М.В., Ребрина А.А., Дерев'янко В.В., та інші)

Розділ 5. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Навчальні досягнення здобувачів у 5-7 класах здійснюються у бальному оцінюванні, яке передбачає зі ставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Оцінювання є зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів педагоги керуються такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);

- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховуються дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем /ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Оцінювання учнів – це важливий процес, який допомагає вчителям зрозуміти, як діти розвиваються та як можна покращити їхнє навчання. Особливо в 7 класі Нової української школи є кілька цікавих технік, які можна використовувати:

1. **Спостереження та консультації:** Уважно спостерігайте за учнями не лише під час навчання, а й на перервах чи в несподіваних ситуаціях. Це допоможе краще зрозуміти, як змінюються діти та на що треба звернути увагу.
2. **Портфоліо:** Створюйте портфоліо, де зберігайте роботи та досягнення учнів. Це дасть можливість відстежувати їхні успіхи та прогрес.
3. **Самооцінювання:** Залучайте учнів до оцінювання своєї роботи. Вони можуть аналізувати свої досягнення та визначати, як покращити своє навчання.
4. **Описовий зворотний зв'язок:** Надавайте учням постійний описовий зворотний зв'язок, який підкреслює їхні сильні сторони та пропонує цілі для покращення успішності.
5. **Тематичне та підсумкове оцінювання:** Використовуйте тематичне та підсумкове оцінювання, щоб оцінити знання та навички учнів.
6. **Критерії оцінювання:** Роз'яснюйте учням критерії оцінювання та повідомляйте їх до початку оцінювання. Це допоможе контролювати навчання та відстежувати прогрес.
7. **Індивідуальний підхід:** Враховуйте індивідуальні відмінності учнів та орієнтуйтеся на їхні потреби та цілі.

Оцінювання – це не лише оцінка, але й можливість підтримати розвиток кожного учня. Основні види оцінювання: формувальне, поточне та підсумкове – тематичне, семестрове та річне. Оцінювання здійснюється за шкалою, визначеною законодавством, а саме за 12-бальною системою, а його результати позначають цифрами від 1 до 12. За рішенням педагогічної ради визначено адаптаційний період: у вересні та жовтні місяці не здійснюється поточне та тематичне оцінювання п'ятикласників.

Поточне оцінювання є основною ланкою в системі контролю. Його слід проводити систематично, щоб встановити рівень опанування навчального матеріалу учнями та скоригувати технології навчання. Головна функція поточного контролю – навчальна. Слід застосовувати завдання, запитання, тести, щоб закріпити і повторити вивчений матеріал. Індивідуальні форми роботи поєднувати із фронтальною роботою класу, враховуючи мотиваційно-стимулюючу функцію поточного оцінювання. Поточне формувальне оцінювання, окрім бального, може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів – карток, шкал, щоденника спостережень, портфоліо результатів навчальної діяльності

учнів тощо. Це забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти.

Навчальні цілі слід формулювати чітко та зрозуміло для учнів на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Учні і їхніх батьків треба інформувати про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень навчальних досягнень дитини на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення здобувачів освіти до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Важливим є надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня / учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

Корегування освітнього процесу треба проводити з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного з урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт. При цьому слід враховувати специфіку кожного предмета. При виставленні тематичного балу результати перевірки робочих зошитів не враховуються.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти може ухвалити рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд закладу освіти. Семестрове оцінювання здійснюється за результатами контролю груп загальних результатів, відображених у Свідоцтві досягнень.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним відомостей за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запису колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованні оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;

комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій); планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією; рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе

ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем /ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

У гімназії здійснюється підсумкове та, у разі застосування, проміжне, оцінювання результатів навчання за 12-бальною системою у балах від 1 до 12. Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі/учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством. Оцінювання має бути зорієнтованим на очікувані групи результатів навчання, передбачені навчальною програмою з відповідного предмету або курсу.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня/учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)). Добирати форми оцінювання потрібно індивідуально з обов'язковим урахуванням можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я дітей з ООП.